

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	10295 - Patrimoni Marí Arqueològic i Etnològic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10295 - Patrimoni Marí Arqueològic i Etnològic
Crèdits	1.2 presencials (30 Hores) 3.8 no presencials (95 Hores) 5 totals (125 Hores).
Grup	Grup 1, 1S(Campus Extens)
Semestre	Doctorat convocatòria única
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Andreu Ramis Puig-Gros	18:00h	19:00h	Dimecres	27/09/2010	31/01/2011	A determinar

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Màster Universitari de Patrimoni Cultural: Investigació i Gestió	Postgrau		Postgrau

Contextualització

L'assignatura **Patrimoni Marí, Arqueològic i Etnològic** es planteja, en primer lloc, com una aproximació als aspectes conceptuals de les disciplines (antropologia, etnologia, etnografia, folklore, etc.) que han fet possible la "construcció" del patrimoni. Aquest apropament es concreta a través d'una revisió de la història de l'antropologia i l'etnologia a les Illes Balears des de mitjan segle XIX fins a l'actualitat.

En segon lloc, es proposa una aproximació a les polítiques de conservació del patrimoni etnològic a través de la legislació i les col·leccions museològiques i els fons documentals.

Finalment, es dona una visió del panorama del patrimoni etnològic a les Illes Balears a través de diverses etnografies sobre aspectes d'ordenament de l'espai, la cultura productiva, la cultura reproductiva i la cultura expressiva.

Requisits

- Interès pel patrimoni etnològic en general i de les Illes Balears en particular.
- Interès per les col·leccions i museus etnològics de les Illes Balears.
- Interès per la literatura etnogràfica i etnològica de les Illes Balears.

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	10295 - Patrimoni Marí Arqueològic i Etnològic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Essencials

L'assignatura s'imparteix en català

Competències

Es proposen quatre competències específiques i sis competències genèriques

Específiques

1. CE 1. Coneixement de la conceptualització del patrimoni etnològic.
2. CE 2. Capacitat d'identificació i caracterització del patrimoni etnològic.
3. CE 3. Coneixement de les fonts documentals i els recursos per a l'estudi del patrimoni etnològic.
4. CE 4. Habilitat per desenvolupar propostes d'estudi, conservació i difusió del patrimoni etnològic.

Genèriques

1. CG 1. Compromís de tutela i respecte de la cultura i de les seves manifestacions materials i immaterials.
2. CG 2. Capacitat d'analitzar, relacionar, interpretar i sintetitzar informació.
3. CG 3. Habilitat per transmetre els coneixements adquirits.
4. CG 4. Capacitat d'elaborar projectes i activitats.
5. CG 5. Habilitat per utilitzar eines i tecnologies.
6. CG 6. Habilitat per dissenyar activitats de gestió i difusió cultural.

Continguts

Es proposa un temari general dividit en tres blocs (concepte de patrimoni, preservació i etnografies)

Continguts temàtics

Temari. El patrimoni etnològic

I. El patrimoni etnològic. Entorn al concepte i la seva gestació.

I.1. El segle XIX i els inicis del folklore.

I.2. La continuació d'un projecte simbòlic. Les quatre primeres dècades del segle XX.

I.3. L'ermàs de la postguerra (1940-1970).

I.4. La represa (1971-2000). La lenta recuperació i la lluita per la identitat.

I.5. La situació actual

II. La preservació del patrimoni etnològic. Els recursos i les eines.

II.1. Els museus i les col·leccions.

II.2. La legislació.

III. Etnografies.

III.1. Activitats constructives i l'ordenament de l'espai (adaptació a l'entorn)

III.2. La cultura productiva (activitats productives i de transformació).

III.3. La cultura reproductiva (formes d'habitar i de viure).

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	10295 - Patrimoni Marí Arqueològic i Etnològic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

III.4. La cultura expressiva (comunicació, aspectes lúdics, creences).

Metodologia docent

La metodologia inclou classes teòriques, seminaris i tallers, classes pràctiques i pràctiques externes

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques		Grup gran (G)	Exposició del professor
Seminaris i tallers		Grup mitjà (M)	Debat amb lectures obligatòries
Classes pràctiques		Grup gran (G)	Taller d'interpretació del patrimoni etnològic.
Pràctiques externes		Grup mitjà (M)	Visita a col·lecció o museu
Tutories ECTS		Grup petit (P)	Plantejament del projecte
Tutories ECTS		Grup petit (P)	Revisió i discussió del projectes i altres.
Avaluació		Grup gran (G)	Activitat avaluativa 1. Exposició oral sobre alguna de les lectures obligatòries.
Avaluació		Grup gran (G)	Activitat avaluativa 2. Presentació de treball en grup. Exposició individual o de petit grup dins el grup gran.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual		Estudi de la matèria
Estudi i treball autònom en grup		Preparació del projecte

Estimació del volum de treball

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		30	1.2	24
Total		125	5	100

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	10295 - Patrimoni Marí Arqueològic i Etnològic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Classes teòriques		8	0.32	6.4
Seminaris i tallers		4	0.16	3.2
Classes pràctiques		6	0.24	4.8
Pràctiques externes		2	0.08	1.6
Tutories ECTS		2	0.08	1.6
Tutories ECTS		2	0.08	1.6
Avaluació		3	0.12	2.4
Avaluació		3	0.12	2.4
Activitats de treball no presencial		95	3.8	76
Estudi i treball autònom individual		50	2	40
Estudi i treball autònom en grup		45	1.8	36
Total		125	5	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les/els alumnes hauran d'aprovar totes les modalitats de les activitats que siguin recuperables per poder aprovar en l'avaluació global de l'assignatura.

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (No recuperable)
Descripció	Taller d'interpretació del patrimoni etnològic.
Criteris d'avaluació	Elaboració d'una descripció etnogràfica

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Pràctiques externes

Modalitat	Pràctiques externes
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (No recuperable)
Descripció	Visita a col·lecció o museu
Criteris d'avaluació	Presentació d'un museu o col·lecció etnogràfica

Percentatge de la qualificació final: 20% per l'itinerari A

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	10295 - Patrimoni Marí Arqueològic i Etnològic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Avaluació

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves orals (Recuperable)
Descripció	Activitat avaluativa 1. Exposició oral sobre alguna de les lectures obligatòries.
Criteris d'avaluació	Exposició oral sobre alguna de les lectures obligatòries

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Avaluació

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves orals (Recuperable)
Descripció	Activitat avaluativa 2. Presentació de treball en grup. Exposició individual o de petit grup dins el grup gran.
Criteris d'avaluació	Presentació del treball en grup (descripció etnogràfica)

Percentatge de la qualificació final: 20% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Durant el curs es durà a terme l'actualització de dades i referències bibliogràfiques, l'aportació de recursos i documentació complementària, tant en qüestions de caràcter general com sobre aspectes específics

Bibliografia bàsica

(2002) Llei de Cultura popular i tradicional de les Illes Balears. Palma: Govern de les Illes Balears. Conselleria d'Educació i Cultura.

RAMIS, Andreu (1995) Antropologia i etnologia. Palma: Conselleria de Cultura, Educació i Esports. (Ciències Socials a les Illes Balears. Bibliografia bàsica; 17).

RAMIS, Andreu (2002) El folklore i l'etnografia a les Balears (segles XIX i XX). Palma: Documenta Balear. (Quaderns d'Història Contemporània de les Balears; 17).

Bibliografia complementària

AGUIRRE BAZTAN, A. (ed.) (1992) Historia de la antropología española. Barcelona: Boixareu Universitària.

ALCOVER, A. M^a (1956) Corema, Setmana Santa i Pasco. Palma de Mallorca: Moll.

ALCOVER, A. M^a (1981) Ses Matances i ses festes de Nadal. 2a. ed. Palma de Mallorca: Moll.

ALCOVER, A. M^a (1896) Aplec de rondalles mallorquines d'en Jordi des Recó. Palma de Mallorca: Moll.

AMADES, Joan (1982-1983) Costumari català. El curs de l'any. Barcelona: Edicions 62 : Salvat.

ANDREU VIVES, Joan; SERRA BUSQUETS, Sebastià (2007) Les fires, els mercats i les festes populars dels nostres pobles. Mallorca: Consell de Mallorca.

ANDREU, Jaume (2008) Arquitectura tradicional de les Balears. Pollença: El Gall Ed. (Ramon Llull ; 10).

ARTIGUES BONET, A. (1982) Festa, balls, músiques. A Cent Anys d'Història de les Balears. Palma: Sa Nostra, Caixa de Balears. pgs. 231-252.

BALLESTER, Pere (1986) Estudis d'Antropologia de Menorca. Menorca: Consell Insular de Menorca. (Capcer; 2) [1918]

BARCELO MAIRATA, Jaume, FORTEZA BONNIN, Lluís (1983) Cançons i jocs populars de Mallorca. Palma de Mallorca: Centre d'Estudis de l'Esplai.

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	10295 - Patrimoni Marí Arqueològic i Etnològic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

- BESTARD, Joan (1986) Casa y familia : parentesco y reproducción doméstica en Formentera. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics.
- CAMPS MERCADAL, Francesc (1986-1987) Folklore menorquí. De la pagesia (2 vols). Menorca: Consell Insular de Menorca (Capcer; 4 i 6)
- COLL I THOMAS, B. (1982) Artesania. A Cent Anys d'Història de les Balears. Palma: Sa Nostra, Caixa de Balears.
- ELEMENTS DE LA SOCIETAT PRE-TURISTICA MALLORQUINA (1989) Palma de Mallorca: Conselleria de Cultura, Educació i Esports. Govern Balear.
- ENSENYAT ESTRANY, Bartolomé (1975) Folklore de Mallorca. Danzas, música, ritos y costumbres. Palma: Escuela de Música y Danzas de Mallorca.
- ESTARELLAS PASCUAL, Andreu (1985) L'essència de Mallorca. Recull de costums i tonades. Any 1949. Palma de Mallorca: Caixa de Balears "Sa Nostra".
- ESTARELLAS PASCUAL, Andreu.(1987) L'olivera. Palma de Mallorca: Ajuntament de Bunyola.
- Etnología y Tradiciones de las Illes Balears. (1997) Palma: El Día del Mundo.
- FERRER, A. (1965) Folklore balear. Palma de Mallorca: Cort.
- FERRER GINARD, Andreu (1995) Costumbres de nuestra tierra. Folklore balear. Palma de Mallorca: Cort.
- GALMES, Antonio (1950) Mallorca, Menorca e Ibiza. Folklore, danzas, costumbres, canciones. Inca: Imp. Durán.
- GALMES RIERA, Antonio (1982) Cultura popular mallorquina. Aplec de pautes. Palma de Mallorca: Caixa de Balears Sa Nostra.
- GALMES RIERA, Antonio (1989) Cultura popular mallorquina. Aplec de pautes II. Manacor: Informacions Llevant.
- GILI FERRER, Antoni (1997) Sant Antoni Abat, festa popular d'Artà. Palma: Documenta Balear (Menjavers; 17).
- GINARD BAUÇÀ, Rafel (1979-1983) Cançoner popular de Mallorca (4 vols). Palma de Mallorca: Moll.
- GINARD, A. , RAMIS, A. La terra i el temps : de cap a cap d'any : calendari rural de l'illa de Mallorca. Palma: José J. de Olañeta, 1989.
- HABSBURG, L. S. (1983-1993) Las Baleares en texto e imágenes. (10 vols.). Palma: SA NOSTRA, Caixa de Balears.
- JANER MANILA, Gabriel (dir.) (1992) Calendari de festes de les Illes Balears i Pitiüses. Barcelona: Alta Fulla: Fundació Serveis de Cultura Popular.
- Jornades de Cultura Popular a les Illes Balears (1993-1997).
- Jornades de Cultura Popular a les Pitiüses (2001-) Eivissa: Federació de coles de ball i cultura popular d'Eivissa i Formentera.
- LLABRES, J. , VALLESPER, J. (1980) Els nostres arts i oficis d'antany. Palma: Estudis monogràfics del Museu de la Porciúncula. 7 vol.
- LLOMPART, Gabriel (1982) Religiosidad popular. Folklore de Mallorca, folklore de Europa. Palma de Mallorca: José J. de Olañeta.
- LLOMPART, Gabriel (1984) Entre la historia del arte y el folklore. Folklore de Mallorca, folklore de Europa. Palma de Mallorca: Gràfiques Miramar.
- LLOMPART, G., MULET, M. J., RAMIS, A. (1991) Mallorca. Imatge fotogràfica i etnografia. L'arxiu de Josep Pons Frau. Palma: Ajuntament de Palma.
- LLOMPART MORAGUES, Gabriel (1996) 'Baleares' a FERNÁNDEZ MONTES, Matilde (Coord.) Etnología de las Comunidades Autónomas. Madrid: Doce Calles Ed.; CSIC. pàg. 127-151.
- LLOPART, D. , PRAT, J. , PRATS, LL. (1985) La cultura popular a debat. Barcelona: Alta-Fulla.
- MIRALLES MONTSERRAT, J. (1985) La història oral. Qüestionari i guia didàctica. Palma de Mallorca: Moll.
- MURRAY, Donald G. (1997) Guía de los museos de Mallorca. Palma: José J. de Olañeta (La Foradada; 49).

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	10295 - Patrimoni Marí Arqueològic i Etnològic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

- NAVARRO, V. (1901) Costumbres en la Pitithusas. Memoria que obtuvo el quinto premio en el primer concurso especial sobre Derecho consuetudinario y Economía popular abierto por la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas para el año 1897 escrita por Don Víctor Navarro. Madrid: Imprenta del Asilo de Huérfanos del Sagrado Corazón de Jesús.
- ORDINAS MARCÈ, Gabriel (2007) 'Mallorca rural. Islas Baleares' a LUNA, M.; LUCAS, M. (Eds.) Arquitectura tradicional y entorno construido. Murcia: Trenti libros; SyBS, ediciones. Pàg. 215-255.
- PIZÀ, Antoni (2006) Alan Lomax. Mirades. Músics i gent de Mallorca, Eivissa i Formentera. Barcelona: Lunwerg Eds.; Fundació 'Sa Nostra'.
- PRAT, Joan (coord.) (1985-86) "Trenta anys de literatura antropològica sobre Espanya". Arxiu d'Etnografia de Catalunya. 4-5.
- PRAT, J., MARTINEZ, U., CONTRERAS, J., MORENO, I. (1991) Antropología de los pueblos de España. Madrid: Taurus.
- PRATS, Ll., LLOPART, D., PRAT, J. (1982) La cultura popular a Catalunya. Estudiosos i institucions (1853-1981). Barcelona: Serveis de Cultura Popular.
- Quaderns de folklore (1980-). Ciutadella: Col·lectiu Folkloric de Ciutadella.
- RAMIS, Andreu (1988) Artesans: oficis i artesanía a Balears. Palma: Caixa de Balears "Sa Nostra". En col·laboració amb P. COLL.
- RAMIS, Andreu (1991) Mallorca. La Cultura Popular. A Gran Enciclopèdia de Mallorca. Tom 10. Palma: Promomallorca. pp. 29-46.
- RAMIS, Andreu (1997) "Antropologia. Una visió històrica" a Enciclopèdia de Menorca. Menorca: Obra Cultural de Menorca. Tom XIV, pp. 1-80. En col·laboració amb Antoni GINARD.
- RAMIS, Andreu (2010) Les festes a les Illes Balears. Mallorca: Moll.
- RIBAS, Joan-Albert (Coord.) (1998-) Curs de Cultura Popular de les illes Pitiüses. Eivissa: 'Sa Nostra', Caixa de Balears.
- SANS, Joan (2000) Recull de juguetes artesanals de les Illes Balears. Palma: UIB (Antropologia de l'Educació; 3).
- SANS MERCADAL, Joan (2005) Els meus jocs. La creació de jocs a partir del folklore i la cultura de les Illes Balears. Palma: UIB (Antropologia de l'Educació; 5).
- TORRES TORRES, Marià (1998) Antropologia d'Eivissa i Formentera. Mitologia, creences, costums i festes. Volum I. Eivissa: Ed. Mediterrània.
- TORRES TORRES, Marià (1999) Antropologia d'Eivissa i Formentera. Herbes, pastors, ses matances, Volum II. Eivissa: Ed. Mediterrània.
- TRIAS MERCANT, S. (1992) Una historia de la antropología balear. Barcelona: Boixareu Universitària.
- VICENS, Francesc (2004) El cant de la Sibil·la a Mallorca. Un fenomen emergent. Palma: Documenta Balear (Menjavers; 58).

Altres recursos

<http://www.antropologia.cat/rss.xml>

Ridec

Museus < Exposicions < Mallorca @ MallorcaWeb

Textos de lectura de recolzament per a la reflexió sobre el coneixement antropològic i les relacions entre l'home i l'entorn.

AGUIRRE, Angel (1988) "Cultura" A Diccionario temático de Antropología. Barcelona: PPU. pàg. 208-217.

RAMIS, Andreu (1995) Antropologia i etnologia. Palma: Conselleria de Cultura, Educació i Esports. (Ciències Socials a les Illes Balears. Bibliografia bàsica; 17). pàg. 9-17.

MOLL BLANES, Isabel (1986) "Pròleg" a GARCIA INYESTA i OLIVER SUNYER.- Cases de Possessió I. Palma: COAB . pàg. 7-17.

VIDAL, Tomàs (1998) "Activitats productives tradicionals. La pagesia" a Enciclopèdia de Menorca. Menorca: Obra Cultural de Menorca. Tom XIV, pàg. 83-91.

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	10295 - Patrimoni Marí Arqueològic i Etnològic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

RAMIS, Andreu (1993) "Indumentària tradicional, indumentària popular, indumentària històrica, traje regional?". A I Jornades de Cultura Popular a les Illes Balears. Muro, 9 i 10 de gener de 1993. Muro: Ajuntament de Muro; Universitat de les Illes Balears. pàg. 297-306. En col.laboració amb A. GINARD i F. NIELL.

CONTRERAS, Jesús (1990) "Es menja molt després de fart: reflexions sobre la sociabilitat, la comensalitat i la festa". A Simposi d'Antropologia Cultural sobre Xavier Fàbregas. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. pàg. 85-102.

RAMIS, Andreu (1988) Artesans: oficis i artesanía a Balears. Palma: Caixa de Balears "Sa Nostra". En col.laboració amb P. COLL, pàg. 9-16.

GALVAN, Alberto i PASCUAL, José (1996) "Pescadores". A Ensayos de antropología cultural. Barcelona: Ariel. pàg. 128-138.

